

Juhis sätestab kaplaniteenistuse põhimõtted ja vastutuse religiooni, moraali ja eetika valdkonnas.

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	2
Usuvabaduse rakendamine kaitseväes	2
Ülema vastutus.....	2
Kaplani ülesanded ja vastutus	2
KAPLANITEENISTUSE TEGEVUSE PÕHIMÕTTED	3
Missioon	3
Visioon	3
Väärtused	3
Väärtused kaitseväes.....	3
Väärtused Kaitseliidus	4
Väärtused kaplaniteenistuses	4
KAPLAN KAITSEVÄES JA KAITSELIIDUS.....	5
Kaplan kaitseväge ja Kaitseliidu üksustes.....	5
Kaplani kohustused ja vastutus	6
Kaplan kui vaimulik.....	6
Kaplan erialaohvitserina	6
Kaplani alluvus.....	6
Kaplani suhted ülemaga	6
Kaplani suhted oma üksusega	6
Kaplani suhted oma kiriku või usulise ühendusega.....	7
Kaplani suhted teiste teenistustega	7
Kaplani suhted teiste usuliste ühendustega.....	7
KAPLANI TEENISTUSKESKKOND	7
KAPLANITEENISTUSE STRUKTUUR.....	8
KAPLANI TEGEVUS ÜKSUSES/VÄEOSAS.....	9
Kaplani tegevusplaani koostamine	10
Kaplan erinevates rollides	11
KAPLANITEENISTUSE AJALUGU JA TRADITSIOONID	12

SISSEJUHATUS

Usuvabaduse rakendamine kaitseväes

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 40 järgi on igale inimesele garanteeritud südametunnistuse-, usu- ja mõttevabadus. Kaitseväel on seetõttu kohustus tagada õppustel, operatsioonidel (välisoperatsioonidel) ja teenistuses viibivate kaitseväelaste ja kaitseleitlaste nimetatud õiguste säilimine ning oma usu praktiseerimine. Nende õiguste läbi kindlustub isikkooseisu kaitsetahe ja moraalne valmisolek ülesannete ja kohustuste täitmiseks.

Ülema vastutus

Ülemad vastutavad eelpool nimetatud õiguste tagamise eest väljaõppel, õppustel ja operatsioonidel ning teistes teenistuskohdades. Ülemate kohustus on teha oma vastutus alal neid õigusi tagavad otsused rakendades selleks kaplaneid.

Kaplani ülesanded ja vastutus

Kaplani ülesanne on anda nõu ülematele ja üksuse liikmetele usu, moraali ja eetika valdkonnas. Kaplan vastutab eespool nimetatud valdkondades oma tegevuse planeerimisest ning kooskõlas üksusega nende planeeritud tegevuste läbi viimise eest.

Kaplanil on erialastes küsimustes õigus pöörduda käsuliinist sõltumatult otse ülemate poole. Vaimulikuna esindab kaplan kaitseväes teda lähetanud kiriku usutunnistust ja kirikut. Kaplan teenindab vaimulikuna teiste uskkondade ja kirikute liikmeid niivõrd, kuivõrd seda võimaldavad tema kiriku regulatsioonid, lähtudes oikumeenia põhimõtetest. Kaplani kiriklikust/religioossetest kuuluvusest lähtuvate tegevuspiirangute korral on kaplanil kohustus organiseerida isikutele või isikkooseisule vajalik teenindamine teiste vaimulike poolt.

KAPLANITEENISTUSE TEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Kaplaniteenistus on kaitseväge toetav institutsioon, mille põhiülesandeks on toetada kõiki kaitseväelasi, kaitseleitlasi ja nende pereliikmeid lähtuvalt nende usulistest vajadustest, sõltumata nende religioosest kuuluvusest või mittekuuluvusest.

Kaplaniteenistus aitab edendada eetiliste väärtuste järgimist kaitseväes ja Kaitseleitlus.

Missioon

Kaplaniteenistuse missioon: *vaimuliku teenimise ja nõustamise kaudu hoida kaitseväge ning Kaitseleitluse isikkoosseisu kõrget kaitsetahet ja moraali.*

Visioon

Kaplaniteenistuse visioon: *oma eriala parima pädevusega ja koostöös teiste tugiteenustega teenindada kõiki kaitseväelasi, kaitseleitlasi ja nende pereliikmeid lähtuvalt nende usulistest ja hingehoidlikest vajadustest.*

Väärtused

Eesti Vabariigi põhiseadus väljendab rahva tahet kindlustada ja arendada oma riiki, mis on rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele. Riik on oma iseseisvuse kaitsmise usaldanud kaitseväele. Riigikaitse eelduseks on rahva kaitsetahe ja kaitseväelaste kõrge moraal. Kaitseväge ja avaliku teenistuse väärtused moodustavad moraalse aluse, mis toetavad kaitseväelasi ja kaitseleitlasi nende ülesannete täitmisel. Põhiväärtuste järgimine kindlustab isikkoosseisu seesmise ühtekuuluvustunde ja vastastikkuse usalduse. Lisaks kaitseväge põhiväärtustele on iga kaitseväelase õigus järgida omaenda usulise või maailmavaatelist väärtusi niivõrd, kui need ei sattu vastuollu Eesti Vabariigi, EL ja NATO ning teiste inimeste põhiõigustega. **Kaplanite ülesanne** on toetada ülemaid väärtuste mõtestamisel pöörates tähelepanu isikkoosseisule, kellele on kehtestatud sisemäärustikuga kaitseväge põhiväärtused ning teenistujatele, kel tuleb järgida muid norme (st avaliku teenistuse eetikakoodeks) ja tavasid.

Väärtused kaitseväes

Sisemäärustiku järgi on kaitseväge põhiväärtused **ausus, vaprus, asjatundlikkus, ustavus**

koostöövalmidus ja avatus. Kuna teenistus kaitseväes on avaliku teenistuse üks eriliike, peab

isikkoosseis lisaks kaitseväge põhiväärtuste järgima ka avaliku teenistuse eetikat, mis on avaliku

võimu teostajatelt nõutavate väärtuste ja põhimõtete kogum. Avalikus teenistuses tuleb oma

tegevuses juhinduda kuuest avaliku teenistuse väärtusest - **seaduslikkus, inimesekeskus,**

usaldusväarsus, asjatundlikkus, erapooletus ning avatus ja koostöö.

Väärtused Kaitseliidus

Missiooniteadlikkus annab meile algatusvõime, töökuse, tegevussuunad ja sihikindluse.

Usaldus kätkeb endas usku, tahet, truudust, eeskujut, vabatahtlikkust.

Kaitseliit inimestena, inimestega, inimestele on jääv tänu usaldusele.

Avatus kätkeb endas kaasamist, sallivust, avalikkust. Sallivus on kõiki kaasav sotsiaalne sidusus. Avalikkus loob eeldused ausateks otsusteks ja valikuteks. Avatus on tõekspidamiste jagamine, vastuvõtlikkus mõelda uute asjade üle ning valmidus vajadusel muuta oma hoiakuid.

Kogukondlikkus on nii elukondlikul, kui ideelisel tasandil, kaasates otseseid naabreid ja ühiste huvidega inimesi. Ühised väärtused, huvid, ja kultuur tugevdab moraalselt sidusust ning koostoimet kogukonnas.

Jätkusuutlikkus tagatakse läbi isiklike suhete. Ühiselt kantakse tahet ja usku oma jõusse, mis heidutab (hinge) vaenlast. Jätkusuutlikkuse peamine ressurss on inimene, kelle kaudu me väärtustame au, väärikust, truudust ja arengut.

Väärtused kaplaniteenistuses

Kaplaniteenistus kannab endas oma teenistusest tulenevaid ja seda toetavaid väärtusi. Nendeks on:

- **hoolivus:** kaplan on vaimulik mentor, kes kõiki teenides ja neist hoolides samal ajal austab ja toetab nende erinevaid usulisi ja vaimseid otsinguid.
- **tasakaalukus:** kaplan, hinnates kriitilisi olukordi ja nõustades hingeliste kriiside korral või lepitades konflikti osapooli, tasakaalukalt hoolides mõlemast osapoolest, pakub vaimset tuge toetudes igavikulistele püsiväärtustele.
- **usaldusväärsus:** kaplani poole pöördumine tugineb pihisaladuse hoidmise kohustusele - kaplan ei või avaldada talle pihi korras teatavakssaanut.
- **oikumeenia:** kaplan on koostööaldis kõigi religioonide esindajatega tagades iga inimese vaimuliku teenimise vastavalt tema usulistele ja vaimsetele vajadustele.

Et kaplanite ülesandeks on hoida oma üksuse moraali ja kaitsetahet, andes ülematele nõu eetika, moraali ja usu küsimustes, siis kaplan parimal võimalikul moel julgustab kas igat üksikvõitlejat või tervet üksust täitma neid kohustusi, mis truudusetootuse või teenistusega on võetud.

Kaplanite ülesannete hulka kuulub nõustamine usulis-maailmavaatelse väärtussüsteemi kujundamisel.

KAPLAN KAITSEVÄES JA KAITSELIIDUS

Kaplaniks saab olla ordineeritud vaimulik (Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskirikute vaimuliku või EKN poolt heakskiidetud teiste usuühenduste vaimulik). Peakaplani ametikoha täitmisel on vajalik Kirikute Nõukogu kooskõlastus.

Kiriku poolt lähetatud vaimulik saab kaplanina kaitseväes tegutseda kas erialaohvitserina, kes on saanud väljaõppe või erialaspetsialistina, kes tegutseb kaplaniteenistuse ja ülematega kooskõlastatud ametijuhendi alusel. Nõuded kaplanile on määratletud kutsestandardiga.

Olulisemad nõuded kaplanile: algatusvõime ja loovus, sealhulgas võime osaleda uute lahenduste väljatöötamisel, neid rakendada ning töötada iseseisvalt;

- **töövõime**, sealhulgas võime stabiilselt ja kvaliteetselt töötada ka pingelolukorras ning efektiivselt kasutada aega;
- **kohusetunne, otsustus- ja vastutusvõime**, sealhulgas kohustuste täpne ja õigeaegne täitmine, vastutus oma kohustuste täitmise, selle kvaliteedi ja tulemuslikkuse eest;
- **intellektuaalne võimekus**, sealhulgas olulise eristamise oskus ja analüüsivõime;
- **usaldusväärsus; - koostöövalmidus; - empaatiavõime.**

Kaplan kaitseväge ja Kaitseliidu üksustes

Kaplan on üksuse ülema ja isikkoosseisu nõuandja usu, moraali ja eetika küsimustes.

Kaplani põhiülesanded on kirjas ametijuhendis. Juhul, kui see puudub, siis kaplan korraldab oma tegevuse järgmiselt:

- 1) teenida vaimulikuna kaitsevaelasi ja nende perekonnaliikmeid vastavalt nende usulistele vajadustele;
- 2) nõustada kaitsevaelasi ja nende perekonnaliikmeid hingehoiu küsimustes;
- 3) tõsta ja hoida üksuse moraali ja kaitsetahet;
- 4) hinnata ja kujundada üksuse eetilist kliimat tuginedes põhiväärtustele ja eetikakoodeksile.

Kaplani kohustused ja vastutus

Kaplani kohustused ja vastutus tulenevad tema rollidest vaimulikuna ja erialaohvitseri või spetsialistina.

Kaplan kui vaimulik

Vaimulikuna lähtub kaplan oma konfessionaalsest läkitatusest ja tema esmaseks ülesandeks on isikkoosseisu ja nende pereliikmete religioossete vajaduste väljaselgitamine ja nende religioosse teenimise korraldamine parimal võimalikul viisil. Kaplan järgib EV põhiseadusega sätestatud usuvabaduse põhimõtteid.

Pihisaladus

Kaplan vaimulikuna ei või avaldada temale erapihil või hingehoidlikul vestlusel usaldatut, samuti isikut, kes erapihil või hingehoidlikul vestlusel käis. Kaplan järgib oma tegevuses laiemalt konfidentsiaalsuse nõuet. Kaplan on kohustatud hoidma ja kaitsma iga inimese privaatsust ja väärikust.

Kaplan erialaohvitserina

Kaplan, toimides kui erialaohvitser/-spetsialist, omab otsest juurdepääsu üksuse ülema juurde. Kaplan vastutab ülema ees religioosse toetuse planeerimise ja läbiviimise eest. Kaplan nõustab ülemat ja isikkoosseisu religiooni, eetika ja moraali küsimustes. Staabis tegutsev kaplan vastutab erialase tegevuse tagamise ja koordineerimise eest oma vastutusosalal ja nõustab staabi koosseisu religiooni, eetika ja moraali küsimustes. Kaplan aitab üksusel planeerida õppuste kavasad oma eriala pädevuste ja kompetentsiga.

Kaplani alluvus

Üksuses allub kaplan vahetule ülemale, kelleks on kaitseväge või Kaitseliidu struktuuriüksuse ülem, kelle struktuuri koosseisus on kaplani ametikoht. Erialastes küsimustes allub kaplan kõrgemal seisva staabikaplanile ja oma usuühenduse vanemkaplanile. Kiriku või usulise ühenduse tasandil on kaplan allutatud kirikujuhile õpetuslike küsimuste ja vaimulike talitustega.

Kaplani suhted ülemaga

Kaplanil on kohustus toetada ülemat nii vaimuliku kui hingehoidliku nõuandjana, arvestades ülema vajadusi ja üksuse moraali. Suhtes ülemaga on oluline vältida liigset familiaarsust.

Kaplani suhted oma üksusega

Kaplan toetab üksuse ohvitseri ja allohvitseri üksuse moraali tõstmisel ja hoidmisel. Kaplan toetab üksuse kaitsetahet oma erialase pädevusele toetudes. Kaplan seisab kultuurilise, sotsiaalse ja soolise võrdõiguslikkuse eest üksuses. Kaplan peab olema üksuses eeskujuks ning eetika valdkonnas üksuse südametunnistuseks sh osa võtma üksuse elust nii heas kui halvast. Vajadusel kaplan toetab üksuse heaolu ühiste tegevuste organiseerimistega (vaba aja sisustamine võrdsetel alustel teiste ohvitseridega). Kaplan toetab aktiivselt üksuse traditsioonide juurutamist ja säilitamist. Kaplanid aitavad üksuse uusi liikmeid kohanemisprotsessis.

Kaplani suhted oma kiriku või usulise ühendusega

Kaplan töötab oikumeenilise kaplanite meeskonnaliikmena multireligiooses keskkonnas, kus iga kaplan esindab oma konfessiooni, kuna ta läkitatud teenistuspiirkonda kui ordineeritud vaimulik. Ametialases tegevuses toetub kaplan oma konfessiooni õpetustele, kuid on avatud ja koostöövalmis teiste konfessioonide esindajatega. Kaitseväge või Kaitseliidu kaplan, olles allutatud oma konfessiooni vaimulikule juhile, on aruandekohuslane oma ametiülesannete täitmisest. Võimalusel kaplan osaleb ja aitab kaasa oma konfessiooni erinevates tegevusvaldkondades.

Kaplani suhted teiste teenistustega

Kaplanil tuleb teha koostööd teiste tugistruktuuridega. On oluline säilitada nendega head suhted selleks, et koostöö oleks võimalikult efektiivne. Kaplan peab tundma ja aktsepteerima oma ja teiste spetsialistide ametialaste pädevuse piire. Kaplani koostöö meditsiiniteenistusega peab olema võimalikult tihe. Oluline on lävida nii patsientide kui personaliga. Kaplanite ja psühholoogide koostöö sisaldab üksteise erialast toetamist ja ühist väljaõpet, kuid hingehoiuküsimuste lahendamisel peab kaplan arvestama erialaste piirangutega (vt pihisaladus jms). Sotsiaalvaldkonna küsimuste lahendamisel kaplan sotsiaalteenistuse ja sotsiaalabi võrgustikule ning oskab leida võimalikke lahendusi koostöös teiste spetsialistidega. Nende tegevuste planeerimisel saab kaplan vajadusel konsulteerida Tugikeskuse spetsialistiga.

Kaplani suhted teiste usuliste ühendustega

Üksuse kaplan omab ülevaadet ja loob suhted oma piirkonnas tegutsevate usuühendustega. Teenistusliku vajaduse (kaitseväelaste usulised vajadused) ilmnedes üksuse kaplan suhtleb otse teiste usuliste ühendustega. Vajadusel toetab teda selles kõrgema staabi kaplan.

KAPLANI TEENISTUSKESKKOND

Riigikaitse ülesannete täitmisel osalevad erineva usulise tausta, tõekspidamiste ja hoiakutega inimesed - kaplan peab mõistvalt suhestuma selle keskkonna sekulaarsust ja multireligioossust. Selleks on kaplanil vaja keskenduda oikumeenilisele hoiakule ning olla valmis avalikel tseremooniatel osalema oma erialase pädevus piires.

Oikumeeniline hoiak: kaplanil on kohustus teenida temale usaldatud kaitsevaelasi ja nende perekonnaliikmeid nii hästi kui ta võimed ja konfessiooni tavad lubavad. Kaplan peab käituma oikumeeniliselt, suheldes võrdsetel alustel teiste konfessioonide esindajatega ja neid teenides. Kaplan omab siirast lugupidamist teiste religioonide ja konfessioonide ning nende traditsioonide vastu.

Kaplan toetab teenitavate usulist kasvamist nende valitud traditsioonides. Samas on kaplan kohustatud jagama informatsiooni neile, kes tema juurde teoloogiliste küsimuste või probleemidega pöörduvad. Ametialase pädevuse saavutamiseks suhtleb kaplan ja teeb koostööd kõigi vaimulike ja erinevate usuühenduste esindajatega. Võimalusel osaleb kaplan erinevate konfessioonide ühistel vaimulikel tseremooniatel kaasateenimise valmidusega.

Avalik tseremoonia: avalik tseremoonia on riiklike institutsioonide poolt organiseeritud üritus, kus kaplan esindab kaitseväge, Kaitseliitu ja oma konfessiooni. Kaplan esineb vastava tähtpäeva (näiteks vabariigi aastapäev, Võidupüha, üksuse tähtpäev vms) tähistamisel päevakohase kõnega või palvusega.

KAPLANITEENISTUSE STRUKTUUR

Väeosades ja üksustes teenivad kaplanid on erialaliselt allutatud kaitseväge peakaplanile ja teenivad võimalikult oma üksuste isikkoosseisu ning nende perekondi ning nõustab neid religiooni, eetika ja moraali küsimustes.

Kaitseväge kaplaniteenistus, mida juhib peakaplan, jaguneb kolmeks haruks: (1) kaitseväge kaplanaat (tegevteenistuses olevad kaplanid); (2) Kaitseliidu kaplanaat (vabatahtlikud KL maleva või malevkonna kaplanid); (3) reservkaplanaat (reservüksuste kaplanid).

Kaitseväge peakaplanil on kaplanaatide juhtimisel abiks vanemkaplanid ning reservkaplanite tegevuse koordineerimisel õppustel brigaadi staabikaplan.

Kaitseväge peakaplan on kolonelleitnant Gustav Kutsar (5271594)

Kaitseliidu vanemkaplan on major Raivo Nikiforov (5179517)

KAPLANI TEGEVUS ÜKSUSES/VÄEOSAS

Kaplani tegevuseks on kaitseväelaste ja kaitseleitlaste ning nende perede vaimulik teenimine ja religioosne nõustamine, moraali ning kaitsetahte tõstmine vaimuliku autoriteedi ja teenimise läbi. Selleks kaplan koostab tegevusplaani:

- 1.1. Kaitseväelaste usuline teenimine ja/või teenimise korraldamine - selleks kaplan selgitab välja nende usulised vajadused.
- 1.2. Religioonilase teadlikkuse tõstmine: usulise (leeriõpe, piiblitunnid jt) ning religioosse (religioonide tundmine, religioonifilosoofia jt) hariduse pakkumine või organiseerimine.
- 1.3. Hingehoidlik nõustamine kohustusega pidada pihisaladust.
- 1.4. Inimväärikuse austamise ja õigluse printsiipide järgimine sh kultuurilise, sotsiaalse ja soolise võrdõiguslikkusega arvestamine.
- 1.5. Tseremooniatel osalemine ja nende toetamine vaimuliku kavaga.
- 1.6. Viibimine koos üksusega nendes ettevõtmistes, kus on võimalik toetada üksuse moraali isikliku eeskuju ja vaimuliku juhtimisega.
- 1.7. Haigete ja arestis viibijate külastamine ja toetamine.
- 1.8. Missioonil viibivate kaitseväelaste perede toetamine.
- 1.9. Nõustamine koostöös teiste toetavate teenistustega (psühholoogiateenistus, juriidiline teenistus, meditsiiniteenistus jt).
- 1.10. Üksuse traditsioonide juurutamine.
- 1.11. Langenute, nende perede ning haavatute ja nende perede toetamine.
- 1.12. Kriisikommunikatsioon.
- 1.13. Üksuse eetilise kliima hindamine ja arendamine. Selleks kaplan õpetab kaitseväge põhiväärtusi ning aitab ülematel organiseerida eetika-alast täiendõpet

Kaplani tegevusplaani koostamine

Kaplani ametiülesannete täitmise juures on oluline oskus neid planeerida - see aitab õigel ajal vaadata üle olemasolevaid ja vajaminevaid ressursse. Planeerimist alustades tuleb silmas pidada neid kohustusi, mis on kirjas kaplani ametijuhendis ning hinnata neid ootusi, mis on kaplanile esitatud üksuse planeeritaval perioodil. Kui kaplanil on teada olukord, ootused ja ressursid, siis on tal olemas peamine informatsioon, et liikuda olukorra hindamise etapist otsustamise etappi.

Kaplani tegevusplaani ei sõltu ainult kaplani poolt planeeritavatest tegevustest - see peab kokku sobima üksuse või asutuse plaanidega.

Planeerimise osad on järgmised: olukorra hindamine; põhiülesannete kavandamine; teostamine; haldamine ja teenindus ning juhtimine ja side

1.1. **Olukorra hindamine:** tegevusplaani aluseks tuleb võtta oma ametijuhend, olukord üksuses ja taristu oma vastutusallas. Olukorra hindamisel tuleb lähtuda allolevatest tegevustest:

- vajaduste väljaselgitamine;
- olemasolevate võimalustega arvestamine;
- võimalike takistuste teadvustamine.

1.2. **Põhiülesannete kavandamine:** selgelt sõnastatud ja mõõdetavad (aeg, koht, tegevused, kaasatud inimesed jne.) tegevused, mille täitmine aitab kaasa üksuse põhiülesande täitmisele.

1.3. **Teostamine:** tuua välja konkreetsed tegevused põhiülesande täitmiseks kogu perioodi lõikes.

1.4. **Haldamine ja teenindus:** ülesannete (kaplanile antud korralduste ja muude kaplani ametijuhendist tulenevate tegevuste) planeerimisel tuleb protsessi hallata. See haldamise protsess jaguneb kaheks:

- a) administreerimine
- b) logistika

Kuna enamus kaplani tegevusest ühtib väeosa/struktuuri üksuse tegevusega, siis ülesande elluviimiseks vajaliku tegevuse haldamise peamine eesmärk on kooskõlastamine (tegevused, eelarve, selleks vajalik logistiline toetus ja muud vahendid põhiülesannete täitmiseks).

1.5. **Juhtimine ja side:** juhtimine põhineb käsuahelal ja informatsiooni vahetamisel. Teavet vahetatakse tegevustesse kaasatud partnerite ja sihtgrupi vahel.

Kaplan erinevates rollides

Matuse korraldamine: kaitseväelase matuse korral järgib kaplan kaitseväe matuse korraldamise juhendit. Muudel juhtudel järgib kaplan lahkunu perekonna usulisi traditsioone ja tahet.

Langenute mälestamine (hingepalve, mälestuspalvus): hingepalve kas surnuaial või üksuse asukohas toimub vastavalt kaplani kiriklikule traditsioonile kas mälestus- või hingepalvena.

Riiklikud tähtpäevad ja muud tseremooniad: neid tähistatakse vastavalt üksuse traditsioonile. Olulisemad neid on truudusetootuse andmine; Langenute mälestamine; Jõulud; Suur reede; Võidupüha; Vabariigi aastapäev, väeosa aastapäev, Veteranipäev 23.04, Küüditatute aastapäev, Holokausti päev, maakondlikud maakaitsepäevad, Isade ja Emadepäev, Naistepäev jne

Kaplani roll lepitustegevuses: kaplanile võidakse anda ülesanne - lepitada inimeste omavahelised suhted üksuses; konfliktide korral viha ja muude negatiivsete nähtuste neutraliseerimine ja rahumeelse lahenduse leidmine.

Osalemine kriisikommunikatsioonis: Kaplan osaleb aktiivselt kriisikommunikatsioonis olles üks peamisi tugiisikuid kriisis kannatanute perele. Kaplani roll on hinnata vajadust ja vahendada teisi tugiteenuseid kannatanu perele.

Kriitilised olukorrad, milles kaplan osaleb KV ja KL on järgmised: surma korral või haavata saamine; suitsiid; loodusõnnetused; rahutused; kadunute otsimine; traumad jne.

Kaastundeavalduse kirjutamine: kaplan koostab kaitseväelase hukkamise korral kaastundeavalduse ning esitab selle ülemale allkirjastamiseks. Andmed hukkamise asjaolude kohta saadakse vahetult ülemalt. Hukkunu lühiiseloostus saadakse vahetult ülemalt ja kaasvõitlejatelt.

Koostöö protokoll- ja muude teenistusega: koostöö on peamiselt seotud riiklike tähtpäevade pidamisega. Näiteks kui kaplani peab mälestustalitust, võib paluda, et teavituskaksus teeks selle kohta pressiteate. Kaplan vahendab meediaga suhtlemisest tulenevaid vajadusi või probleeme teavituse ja kriisi olukorras oleva perekonna vahel. Kaplan teeb koostööd teavitusega ka missioonipiirkonnas, kooskõlastades missiooniperede toetusprogrammi kodulehel avaldatava informatsiooni teabeohvitseriga. **Koostöö riikliku protokolliteenistusega:** riiklike ja kaitseväelaste tseremooniate vaimulik osa kooskõlastatakse erinevate protokolliteenistusega. Kaplan on kontaktisikuks protokolliteenistuse ja usuühenduste vahel.

Haavatute toetamine: kaplan külastab oma üksuse haavatut esimesel võimalusel.

Kaplanid osalevad ka Tugikeskuse tugiisikuna haavatute toetamisel.

Kaplan kontaktisikuna haavatu juures: kontaktisik viibib haavatu juures, kas haigla või kodu tingimustes. Koostöö toimub Tugikeskuse organiseerimisel.

Kaplan ja lisaülesanded: Kaplan võib täita lisaülesandeid, mis ei lähe vastuollu tema ülesannete ja kiriklike ettekirjutustega.

KAPLANITEENISTUSE AJALUGU JA TRADITSIOONID

Kaplaniteenistuse ajalugu: Kaplanite tegevust Eesti territooriumil on ajaloolistest allikatest võimalik jälgida alates aastast 1208. Esimene teadaolev kaplan Eestimaal oli Läti Hendrik. Teadaolevalt teeniti eesti keeles Eesti sõdureid esmakordselt Põhjasõja ajal. Vene Keisririigi koosseisus teenisid paljud preestrid kaplanitena.

Kaplani teenistus loodi Eesti Vabadussõja ajal kindralmajor Johan Laidoneri käskkirjaga nr 76 22.02.1919. Loodi kaks kaplaniteenistust EELK ja EAÕK baasil. 1923a. kaotati kaplaniteenistus riigikogu otsusega. 1936 taastatakse kaplaniteenistus. Teise maailmasõja ajal teenisid kaplanid IJR 200 sõdureid Soomes. Kaplaniteenistus taasloodi oikumeenilise teenistusena 5.07.1995.

Traditsioonid

1. Eesti kaplanid jälgivad üldiselt rahvusvahelisi relvastatud jõudude kaplanite aastasade jooksul väljakujunenud traditsioone sümbolika (stoola), riietus (keep), tähtpäevad, omavahelised suhtluskombed ja eriüritused: traditsioonilised jumalateenistuse vormid ja pidulikud õhtusöögid.
  2. Eesti kaitseväge kaplaniteenistuse logo [vapp] koosneb kuldsele tammepärjale ja ristatud mõõkadele asetatud lilla värvi Malta ristile, mille südamikus on Eesti väike riigivapp. Kaplaniteenistuse lõkand (trafaret) koosneb kahest ristitatud tammelehest ning nendele asetatud Malta ristist.
  3. Eesti Kaitseväge kaplaniteenistuse eraldusvärviks on violetne või lilla.
  4. Kaplaniteenistuse moto on „IN VERITATE ET CARITATE“ „TÕE JA ARMASTUSEGA“
  5. Eesti kaplaniteenistuse laulupalveks on "Kaplanite Te Deum" (Sind, Jumal, kiidame), sõnad Ivar Rammo, viis Niketas Remesianast . Kaplaniteenistuse marsiks on "Pro Deo et Patria", helilooja Roman Toi.
  6. Kaplanitel on õigus kanda musta keepi, Eesti kaplanite musta või laigulist välistoolat, pastorisärki ning kaplani rinnamärki. Peakaplani (kaitseväge vanemkaplani) keep on lilla äärisega ning kaunistatud Malta ristiga.
  7. EKV kaplaniteenistus loodi 22.02.1919 ja taasloodi 5.07.1995.
- Kaplanid tähistavad neid tähtpäevi püha Martinipäeval ehk mardipäeval, sest püha Martin on rahvusvahelise traditsiooni kohaselt kaplanite kaitsepühak.
- Kaplanite pidulikud õhtusöögid toimuvad peakaplani korraldusel ning jälgivad üldiselt väljakujunenud rahvusvahelisi kaplanite traditsioone.